

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT XOREOGRAFIYA AKADEMIYASI

“TASDIQLAYMAN”

O'zbekiston davlat xoreografiya
akademiyasi rektori

Sh.M.Toxtasimov

2025 yil

avgust

Ro'yhatga olindi: №BD-60211600-1.12

2025 yil “29” avgust

O'ZBEK RAQSINI O'RGANISH USLUBIYOTI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San'at va gumanitar fanlar

Ta'lim sohasi: 210 000 – San'at

Ta'lim 60211600 – Xoreografiya (Xoreografiya jamoalari
yo'nalishlari: rahbari)

Toshkent – 2025 y.

Fan/modul kodi O'RO'RU117030		O'quv yili 2025-2029	Semestr 1-7	Kreditlar 30						
				4	4	6	4	4	4	4
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari						
				4	4	6	4	4	4	4
1.	Fanning nomi	Auditoriya Mashg'ulotlari		Mustaqil ta'lim			Jami yuklama			
	O'zbek raqsini o'rganish uslubiyoti	450		450			900			
2.	I. Fanning mazmuni Ushbu fan sohaning boshqa fanlari kabi - o'zbek xoreografiya namunalari, raqs kompozitsiyasi fanlari bilan chambarchas bog'liq bo'lib xoreografiya san'atining mustaqil qismi hisoblanadi. Fanni o'rganish davomida talabalar o'zbek raqslarini paydo bo'lishi va rivojlanish tarixi, o'zbek milliy raqsga o'z hissasini qo'shgan asoschilari haqida tassavur hosil qilib, musiqiy va xoreografik ijod namunalari bilan yaqindan tanishadi. "O'zbek raqsini o'rganish uslubiyoti" fani talabalarning nazariy bilim olishiga va uslubiy amaliyotga ega bo'lishlariga yordam beradi. Mazkur fan 1-7 semestrlarda o'qitiladi va talabalarga oliy o'quv yurtini tamomlagach, o'z mutaxassisliklari bo'yicha faoliyat olib borishlari va bilimlarini amaliyotda qo'llay olishlari uchun zamin yaratadi. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga o'zbek raqsi harakatlarini nazariy va amaliy bilimlarning mukamalashtirish hamda ularni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat. Fanning vazifasi – talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar hamda ilmiy-ijodiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Usta Olim Komilov va Tamaraxonim hayoti va ijodi Farg'ona raqs maktabi. Usta Olim Komilov hayoti va ijodiy faoliyati. Tamaraxonim hayoti va ijodiy faoliyati. Usta Olim Komilov va Tamara Xonimning o'zbek milliy raqs san'atini rivojlantirishga qo'shgan hissasi. "Doira dars" o'quv mashg'ulotining ahamiyati va amaliyotga joriy etilishi.									

2-mavzu. Mukarrama Turg'unboyeva va Roziya Karimova hayoti va ijodi

Mukarrama Turg'unboyeva hayoti va ijodiy faoliyati. M.Turg'unboyeva o'zbek sahna raqsi va milliy akademik raqslarning asoschisi sifatida. Raqsshunos R.Karimovani ijodiy, ilmiy-tatqiqot faoliyati. R.Karimova tomonidan milliy xoreografiya san'ati uchun yaratilgan o'quv adabiyotlari. R.Karimova tomonidan tizimlashtirilgan o'quv adabiyotlarning raqs mutaxassislarini tayyorlashda o'rni va ahamiyati.

3-mavzu. Zamonaviy Buxoro sahna raqsi asoschisi Isohor Oqilov hayoti va ijodi

Buxoro raqsi tarixi. Isohor Oqilov - Buxoro sahna raqslarning asoschisi sifatida. Ayollar va erkaklar uchun sahnalashtirilgan yakka va ommaviy raqslarning mohir yaratuvchisi. O'zbek milliy raqs san'atida Buxoro xalq raqslarining ahamiyati va o'ziga xosligi.

4-mavzu. Zamonaviy Xorazm raqs maktabi asoschisi Gavhar Raximova hayoti va ijodi

Xorazm raqs maktabining qadimiyligi va o'ziga xos jihatlari. Xorazm raqs maktabi asoschisi Gavhar Raximova hayoti va ijodiy faoliyati. Xorazm raqsi "Lazgi"ni YUNESKOning nomoddiy madaniy meros reprezentativ ro'yxatiga kiritilishi. Xorazm xalq raqs san'atida "ustoz-shogird" an'analari.

5-mavzu. Surxon raqs maktabi shakllanishi bosqichlari

Surxon raqs maktabi asoschisilarni ijodiy faoliyati va surxon raqsini rivojlantirishiga qo'shgan hissalar. O'zbek xalq raqsida surxon raqslarining o'ziga xosligi va ahamiyati.

6-mavzu. Qoraqalpoq raqs maktabi asoschisi Yelizavetta Petrosova hayoti va ijodi

Qoraqalpoq raqs maktabi asoschisi Yelizavetta Petrosova hayoti va ijodiy faoliyati. Ye.Petrosovaning qoraqalpoq raqsini rivojlantirishiga qo'shgan hissasi. O'zbek xalq raqsida qoraqalpoq raqslarining o'ziga xosligi va ahamiyati.

7-mavzu. Uyg'ur maktabi asoschisi Qambarxonim hayoti va ijodi

Uyg'ur maktabi asoschisi Qambarxonim hayoti va ijodiy faoliyati. Uyg'ur xalq raqsi", "Milliy raqslarni o'rgatish uslubi" (Uyg'ur raqslari misolida) adabiyotlari muallifi O'.N.Muxamedovanning hayoti va ijodiy faoliyati. F.Nizamuddinova hayoti va ijodiy faoliyati

III. Amaliy va yakka mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Farg'ona raqs maktabi asosiy holatlari
2. Farg'ona raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
3. Farg'ona raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
4. Joyda va diagonal bo'ylab aylanishlar
5. Gavda egilishlari
6. 1- qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti
7. Farg'ona raqs maktabi asosida "Vals" qizlar uchun etyud sahnalashtirish
8. Farg'ona raqs maktabi asosida "Andijon polka" yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
9. Farg'ona raqs maktabida murakkab raqs harakatlarini o'rganish uslubiyoti
10. Farg'ona raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi murakkab raqs harakatlar
11. Farg'ona raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi murakkab raqs harakatlar
12. Farg'ona raqs maktabi asosida murakkab joyida va diagonal bo'ylab aylanishlar
13. Yalla janri asosida etyud sahnalashtirish
14. 2-qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti
15. Farg'ona raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
16. Farg'ona raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
17. Buxoro raqs maktabi asosiy holatlari
18. Buxoro raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
19. Buxoro raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
20. Buxoro raqs maktabi asosida aylanishlar (joyida va diagonal bo'ylab)
21. Buxoro raqs maktabi asosida oddiy egilishlar
22. Buxoro raqs maktabi asosida murakkab egilishlar
23. 3-qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti
24. Buxoro raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
25. Buxoro raqs maktabi asosida yigitlar etyud sahnalashtirish
26. Xorazm raqs maktabi asosiy holatlari
27. Xorazm raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
28. Xorazm raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
29. Xorazm raqs maktabi asosida yurishlar qizlar va yigitlar uchun
30. Xorazm raqs maktabi asosida sakrashlar qizlar va yigitlar uchun
31. 4-qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti

32. Xorazm raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
33. Xorazm raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
34. Surxon raqs maktabida qizlarning asosiy qo'l va oyoq holatlari
35. Surxon raqs maktabida yigitlarning asosiy qo'l va oyoq holatlari
36. Surxon raqs maktabida qo'shimcha qo'l va oyoq holatlari
37. Surxon raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
38. Surxon raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
39. 5- qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti
40. Surxon raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
41. Surxon raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
42. Qoraqalpoq raqs maktabi asosiy holatlari
43. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
44. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
45. Maqom janri asosida etyud sahnalashtirish
46. 5 ta qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini ijro uslubiyoti va uslubiy tahlil
47. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
48. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
49. Uyg'ur raqs maktabi asosiy holatlari
50. Uyg'ur raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
51. Uyg'ur raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
52. Uyg'ur raqs maktabi asosida qizlar uchun salomlar
53. Uyg'ur raqs maktabi asosida yigitlar uchun salomlar
54. Uyg'ur raqs maktabi asosida qizlar uchun joyida aylanishlar
55. Uyg'ur raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
56. Uyg'ur raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
57. 5ta qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini ijro uslubiyoti va uslubiy tahlil

Amaliy mashg'ulotlar maxsus jihozlangan auditoriyalarda bir akadem guruha bir o'qituvchi va jo'rnavozlar tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Usta Olim Komilov hayoti va ijodiy faoliyati
2. Tamaraxonim hayoti va ijodiy faoliyati
3. Farg'ona raqs maktabi asosiy holatlari

4. Farg'ona raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
5. Farg'ona raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
6. Joyda va diagonal bo'ylab aylanishlar
7. Gavda egilishlari
8. 1-qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti
9. Farg'ona raqs maktabi asosida "Vals" qizlar uchun etyud sahnalashtirish
10. Farg'ona raqs maktabi asosida "Andijon polka" yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
11. Mukarrama Turg'unboyeva hayoti va ijodiy faoliyati
12. Roziya Karimova hayoti va ijodi, ijodiy faoliyati
13. Farg'ona raqs maktabida murakkab raqs harakatlarini o'rganish uslubiyoti
14. Farg'ona raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi murakkab raqs harakatlar
15. Farg'ona raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi murakkab raqs harakatlar
16. Farg'ona raqs maktabi asosida murakkab aylanishlar joyida va diagonal bo'ylab aylanishlar.
17. Yalla janri asosida etyud sahnalashtirish
18. 2- qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti
19. Farg'ona raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
20. Farg'ona raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
21. Buxoro sahna raqsi asoschisi Isohor Oqilovning hayoti va ijodi
22. Buxoro raqs maktabi asosiy holatlari
23. Buxoro raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
24. Buxoro raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
25. Buxoro raqs maktabi asosida aylanishlar (joyida va diagonal bo'ylab)
26. Buxoro raqs maktabi asosida oddiy egilishlar
27. Buxoro raqs maktabi asosida murakkab egilishlar
28. 3- qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubiyoti
29. Buxoro raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
30. Buxoro raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
31. Xorazm raqs maktabi asoschisi Gavhar Raximova hayoti va ijodiy faoliyati.
32. Xorazm raqs maktabi asosiy holatlari
33. Xorazm raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
34. Xorazm raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
35. Xorazm raqs maktabi asosida yurishlar qizlar va yigitlar uchun
36. Xorazm raqs maktabi asosida sakrashlar qizlar va yigitlar uchun
37. 4-qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini uslubiy tahlili

38. Xorazm raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
39. Xorazm raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
40. Surxon raqs maktabi shakllanishi bosqichlari
41. Surxon raqs maktabida qizlarning asosiy qo'l va oyoq holatlari
42. Surxon raqs maktabida yigitlarning asosiy qo'l va oyoq holatlari
43. Surxon raqs maktabida qo'shimcha qo'l va oyoq holatlari
44. Surxon raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
45. Surxon raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
46. 5-qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini o'rganish uslubi
47. Surxon raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
48. Surxon raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
49. Qoraqalpoq raqs maktabi asoschisi Yelizavetta Petrosova hayoti va ijodiy faoliyati.
50. Qoraqalpoq raqs maktabi asosiy holatlari
51. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
52. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
53. 5-qism "Doira dars" o'quv mashg'ulotini uslubiy tahlili
54. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
55. Qoraqalpoq raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
56. Uyg'ur raqs maktabi asoschisi Qambarxonim hayoti va ijodiy faoliyati.
57. O'.N.Muxamedova hayoti va ijodiy faoliyati.
58. F.Nizamuddinova hayoti va ijodiy faoliyati.
59. Uyg'ur raqs maktabi asosiy holatlari
60. Uyg'ur raqs maktabi asosida qizlar ijrosidagi raqs harakatlar
61. Uyg'ur raqs maktabi asosida yigitlar ijrosidagi raqs harakatlar
62. Uyg'ur raqs maktabi asosida qizlar uchun salomlar
63. Uyg'ur raqs maktabi asosida yigitlar uchun salomlar
64. Uyg'ur raqs maktabi asosida qizlar uchun etyud sahnalashtirish
65. Uyg'ur raqs maktabi asosida yigitlar uchun etyud sahnalashtirish
66. Maqom janri asosida sahnalashtirilgan etyudni raqs harakatlarining ijro uslubini o'rganish
67. 5-ta qism "Doira dars"

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan ijodiy ishlar tayyorlanadi va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. **V. Fan o'qitishilining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalari)**
Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:
 - Milliy raqs madaniyatini shakllantiradigan ijtimoiy-madaniy omillarni

	o'rganishning nazariy va uslubiy (metodik) tamoyillari; o'zbek milliy raqs maktabining stilistik xususiyatlarini amaliy o'zlashtirishga bo'lgan ijrochilik yondashuvi <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>; • O'zbek milliy raqs madaniyatini shakllantiradigan ijtimoiy-madaniy omillarni o'rganishda nazariy va uslubiy tamoyillarini; o'zbek milliy raqs maktabining stilistik xususiyatlarini amaliy o'zlashtirishga bo'lgan ijrochilik yondashuvini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; • o'zbek milliy raqs maktabining stilistik xususiyatlarini amaliy o'zlashtirishga bo'lgan ijrochilik yondashuvi <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari • ma'ruzalar; • amaliy mashg'ulotlar • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish • individual loyihalar, etyud sahnalashtirish
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha o'zbek raqsini o'rganish uslubiyoti fanidan berilgan barcha topshiriqlarni muvaffaqiyatli topshirish.
6.	VIII. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari Asosiy adabiyotlar 1. Maxmudova M. O'zbek raqsini o'qitish uslubiyoti.- O'quv qo'llanma. -T.; Navruz. 2020. 2. Jalilova Sh. O'zbek raqsini o'qitish uslubiyoti. O'quv qo'llanma T., Navruz. 2020 3. Saitova E. O'zbek raqsini o'rganish uslubiyoti.- O'quv qo'llanma. - T.; Fan ziyosi. 2022. 4. Muxamedova O'.N. Milliy raqlarni o'rganish uslubiyoti. O'quv qo'llanma – T., 2011. 5. Karimova R. O'zbek raqlari. O'quv qo'llanma. – T., 2003. 6. Петросова Е. Каракалпакский танец. Учебное пособие – Т., 1976. 7. Каримова Р. Ферганский танец. Учебное пособие – Т., 1973. 8. Каримова Р. Бухарский танец. Учебное пособие – Т., 1977. 9. Каримова Р. Хорезмский танец. Учебное пособие – Т., 1975.

Qo'shimcha adabiyotlar

10. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – T.: O'zbekiston, 2017.
11. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz birga quramiz – T: O'zbekiston, 2017.
12. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T: O'zbekiston, 2017.
13. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. –T: O'zbekiston, 2016.
14. Muxamedova O'.N. Uyg'ur xalq raqsi. O'quv qo'llanma – T., 2009.
15. Karimova R. Doira zarblariga mashg'ulot. O'quv qo'llanma. – T.,1995.
16. Каримова Р. Танцы Равии Атажановой. Учебное пособие – Т., 1983.
17. Каримова Р. Узбекские танцы в постановке Исахара Акилова – Т.: 1987.
15. Karimova R, Sayfullayeva D. O'zbek yakka ayollar raqslari-T.: "Cho'lpon" nashriyoti. 2007

Internet saytlari

16. www.plie.ru
17. www.dancerussia.ru
18. www.dancehelp.ru

7. Fanning o'quv dasturi Oliy ta'lim ta'lim yo'nalislari va mutaxassisliklari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2025-yil "30" avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8. **Fan/modul uchun ma'sullar**
Sh.Sh.Jalilova
O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi "Xoreografiya jamoalari rahbari" katta o'qituvchisi, San'atshunoslik fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).
9. **Taqrizchilar:**
O'.N.Muxamedova - O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi "Xoreografiya jamoalari rahbari" kafedrası professori, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist.
Q.T. Muminov – O'zbekiston xalq artisti, «Shodlik» ashula va raqs ansambli badiiy rahbari, O'zbekiston davlat xoreografiya akademiyasi professori.